

BULÁNYI GYÖRGY

SZELÍDEK SZÖVETSÉGE

Az elmúlt napokban paptestvér járt nálam. Nem katolikus. De testvér a javából, mert őt is meghurcolták a Gyermek okán, aki megszületett. Bár ez a megszületés történettudományilag nem is igazolható. Csak az, hogy valakit Tibériusz császár korában Jeruzsálemben mint istenkáromlót keresztre feszítettek, és Jézus volt a neve az ily módon kivégzett személynek. De következtethetünk: akit meg lehet feszíteni, annak meg is kellett születnie.

Egy havi folyóirat karácsonyi számának készített interjút velem "eretnek" testvérem. Reggel 9-kor kezdtük, s délután háromra már el is fogytak kérdései. Aztán pár nap múlva rám zúdul 63 oldalnyi szöveg, s újból igazat adok Kölcseynek: " több kíváncsi az írótól, mint a beszélőtől!

Miről faggatott? Mindenről. Végigkopogtatott. Mindent akart tudni rólam: származásom, gyermekkorom, ifjúságom, a múltam, ami miatt meggyűlt a bajom a pártállammal is, egyházzal is, és a jelenem. A NATO-nál, a cigányoknál s Bokorligetnél kötöttünk ki a végén.

Ha Jézust mondom, vagy Istent, én ugyanarra gondolok. Hogy megdicsér-e ezért Chalkedon, s megrónak-e érte az ariánusok vagy a Homoród-völgyi székelyek, akik unitáriusok, ez nálam kevésre megy. Kevésre, mert ilyenként vagy olyanként is ugyanazt gondolom, ill. gondolnám; Jézusról is meg mindenről, ami embert érdekelhet, s történetesen engem érdekel.

Az elmúlt napokban különböző médiumok záporozták rám - olykor felháborodottan is! - kérdéseiket, s megvallottam és nem tagadtam, hogy november 16-án NEM-mel fogok szavazni. S most azt is elmondom, amit nekik nem tudtam elmondani: a betlehemi éjszakában történtek okán járok majd el így.

A 60-as években, életfogytiglani börtönbüntetésből amnesztiával szabadultan, tíz éven át szállítómunkásként kerestem kenyeremet. Ezekben az években írtam a Betlehemben megszületett Gyermekről - melléktermékként és éjszakákba nyúlóan - hatkötetes samizdat munkámat, melynek címe: Keressétek az Isten Országát! Ennek előszavából idézek most:

"Gondolkodjék valaki akárhogyan is a transzcendens, a nem evilágból való dolgokról, azért az evilági valóságok síkján szóba lehet állnia azzal a teljesen ebben a világban lejátszódó magatartással, amelyet Jézus az Isten Országába bejutás ellenében tőlünk kíván. S minden transzcendens érdeklődés híján is szembesülnie lehet ezzel a teljesen evilági természetű kérdéssel: jelent-e valamit az emberiségnek ebben a világban folyó élete számára az az Út, melynek megjárását Jézus azoktól kívánja, akik az Isten gyermekei kívánnak lenni. Sőt, szembesülnie lehet egy élesebb kérdéssel is: Vajon ez az Út nem az egyetlen értelmes és a fenyegető katasztrófát kikerülő út-e az emberiség evilági életében is?"

Az Út magában rejti a NATO-t is? S ha nem, akkor hozzá kell raknunk az Úthoz, hogy rendbe tehesük életünk?

A NATO egyfajta szövetség. Jézus is kötött szövetséget. A vérében tette az utolsó vacsorán. Istennel vertikálisat, tizenkét tanítványával horizontálisat. Arra kötötte, hogy mindenkit átölelnek..., hogy senkit sem hagynak ki ölelésükből. Ezért aki ragaszkodik ahhoz, hogy tanítványa legyen Jézusnak, nem mondhat igent nemcsak a NATO-ra, hanem a Varsóra, a Tengelyre, a Központi hatalmakra sem - hogy csak a mi századunkban megkötött szövetségeinket soroljam el. Ha nem mondunk igent Ferenc Józsefnek, elkerüljük Trianont. Ha nem mondunk igent Hitlernek, elkerüljük a minket újra felszabdoló Párizst. Ha nem mondunk igent a Szovjetnek, akkor is az van, ami lett? Szovjet megszállás biztosan, de talán nincs fenyegető nemzethalál!

A nemzetek a katonai szövetségekbe pusztulnak bele. Hol vannak a hunok, a kunok, az úzok, a besenyők, a kabarok, s a többi harcos-lovas nomád népek-nemzetek? Eltűntek, s

megmaradtak az általuk leigázott szlávok... hatalmas birodalmaik helyén. Ismeritek Ady versét a Gyáva Barla diák-ról? Jézusi üzenet-értéket hordoz. Az a nép, amelyik élni képes, megtanulja:

*Hadverő nem volt Barla diák,
Én jámbor, görögös, kopottas őszám.
Elmaradt Töhötöm seregétől
Ama véres őszön.*

*Áthágta a Meszest a sereg,
Üszkös falvak küldtek utána átkot
S nem kereste a seregben senki
Kis Barla diákokat.*

*Ő ott maradt a dúlt falvak között.
Virágos kunyhó épült a romokra
S kizöldült a megsebzett vidéknek
Minden véres bokra.*

*Zúgva nyargalt a hősi sereg
A reszkető, bérces Erdélyen által,
Barla maradt, rótt, szántott, álmodott
Egy kis szláv leánnyal.*

A lengyeleknek 150 éven keresztül nem volt államuk, csak hazájuk, melyet orosz, porosz és osztrák csizmák tapostak. Ma kétszer-háromszor annyian vannak, mint mi. Miért? Ady erre is válaszol. Akkor mondja válaszáat, amikor a három csizma még tapossa őket, 1907-ben: Ének a Visztulán.

*Isten vidám úr a Föld fölött
Lengyelországot Isten óvja.
Polónia a vidám rabok
S törött sajkások víg hajója.*

*A Visztulánál hajdan s ma is
Tréfás, dalos halászok ülnek
S Polóniának asszonyai
Új és új lengyelt egyre szülnek.*

*Halat a Visztula s gyermeket
Lengyel asszony ad örökké.
Miért hát a Halál jelszava,
A sírból szálló "soha többé"?*

*Boldog hajó a vén gálya is,
Ha hátán gyermekek is futnak.
S nincs ott pokol és nincs ott Halál.
Ahol dalolni s szülni tudnak.*

Isten vidám úr a Föld fölött,

*Minden fajzatnak üdvössége.
Az Isten: Élet - halleluja -
S az életnek nincs soha vége.*

A minden fajzatba - mi, magyarok is bele tartozunk. Isten nekünk is üdvösségünk, ha pénzünket, időnket, szeretetünket, tehát amink csak van, nem fegyverekre, hanem gyerekekre fordítjuk. Ha semmi mást nem kaptunk volna mi, a Bokor, Istennel s egymással kötött szövetségünk fejében, csak azt, hogy egyikünknel 16, más családjainknál 10-10 gyerek üli körül az asztalt - a hét meg hat meg öt gyermekeseket nem is említem már, s azt sem, hogy négy gyermek alatt, ha Isten engedi, Bokor-beli nem adja -, akkor is többet kapott ez a pártállamtól és annak kényszerére hierarchiánktól megtagadott szövetségünk szövetséges-társától, az Istentől, s annak követétől, a betlehemi Gyermektől, mint bármi más, amit ez a keserves félszázad pozitívumként felmutathat.

Barátom rám kérdezett, hogy miért ez a pesszimizmus a nemzet jövőjét illetően, hiszen itt vannak a cigányok, akik szülnek, s meglátom, ugyanúgy magyarrá válnak, mint a horvátok, szlovákok, svábok és zsidók a török hódoltságot követő századok során.

Elmondtam neki, hogy vagy jó húsz éve néhány bokorbelivel egy hetet töltöttem Sikondán, mert kaptunk a fürdő területén két kis szobát. Fiatalok voltunk - magam is is alig hatvan éves! -, s bírtuk a dalolást az éjszakában. Szép csendes és langyos nyári éj volt, s egyszer csak előkerül a repertoárból ez is:

*Meghót, meghót a cigányok vajdája, vajdája.
A vajdáné sátorfáját siratja, siratja.
Gáre gyopár bigyánszkule, gajdule, gajdule.
Hoppingálé száválingi, szuszkiri, szuszkiri.*

Cigányok húztak át a strand előtti úton az éjszakában. Hiába volt betéve a kapu, bejöttek, odaálltak az asztalunkhoz, s kérték, énekeljük el még egyszer. Hallgatták, nem értették már, de tudták, hogy az övék. Az övék elvehetetlenül. Róbert Laci október 19-i "első" misémre elhozta két zsidó rabbi hálaimáját. Zsidóul is imádkozott rabbi-testvéreink nevében, mert szívük akkor gyullad fel, ha őseik nyelvén imádkozhatnak.

S mondtam barátomnak: nem kívánhatom a cigányoktól, hogy megmentsenek egy nemzetet, amely nem akar élni, s gyermekek szülése helyett NATO-kompatibilis fegyverkezés milliárdos költségeinek előteremtésén fáradozik. Lehet, hogy Johann Wolfgang Goethe nagyobb, mint Arany János, de - s most az ő szavával szólok:

*Ha minket is elfű az idők zivatarja,
Nem lesz az Istennek soha több magyarja. -*

nem akarok senki nemzete megmentése érdekében mássá asszimilálódni. Beethoven nagyon nagy lehet, de könnyeket arcomra nekem is, miként tanáromnak és rendtársamnak, Sík Sándornak, a Rutafa nótája csal:

*Magas a rutafa, ága elágazik.
Aranysár haja, Magyar Ilona,
Haja fölül gyöngy, koszorúja gyöngy.*

*Egyik ága hajlik, barna legény udvarába,
Aranysár haja, Magyar Ilona,
Haja fölül gyöngy, koszorúja gyöngy.*

*Másik ága hajlik barna leány udvarába,
Aranysár haja, Magyar Ilona,
Haja fölül gyögy, koszorúja gyöngy.*

Vannak megmenthetetlen népek-nemzetek is. Nem azok, amelyeket katonai szerződések erejében leigáznak, hanem amelyek magukat itélik halálra. Ady Endre tudott ilyenekről (Az idő rostájában).

*Kezében óriás rostával
Áll az idő és rostál egyre,
Világokat szed és rostál ki
Vidáman és nem keseregve
S búsul csak az, akit kihullat.*

*S aki kihull, megérdemelte,
Az ocsút az Idő nem szánja.
Aszott nemzetek, hűlt világok,
Tört életek miazmás vágya
Halálra-valók s nem kár értük.*

De én nem vagyok Idő! En csak honfoglalókkal jöttek és kócos jobbágyok kései ivadéka vagyok, s nevem a kabarok nyelvén jávorszarvast jelent, s én, mivelhogy nem vagyok Idő, ezt kiáltom: KÁR, nagy kár, mert ha kihullunk, nem lesz aki sírjon a Rutafa nótáján, s az Isten is szegényebb lesz, mert nem lesz neki soha több magyarja. Ha a cigány magyar akar lenni, magyarként ölelem őt magamhoz, de nem kívánhatom el tőle, hogy azzá legyen, ahogy tőlem sem kívánhatja senki, de senki, hogy románná vagy franciává legyek.

Egy darabig még szülhetnek helyettünk, de Miskolc környékén a latin pap is, a görög is, a luteránus is, a kálvinista is mind mondja: több cigányt keresztel már, mint nem-cigányt. S ez alighanem hasonló módon van kishazánktól északra, keletre, délre egyaránt. Petrovics István és Hruz Mária Sándor nevű gyermeke 150 éve még magyar és Petőfi akart lenni. Akarna-e ma is? S ha a cigány ma magyar akar lenni, akar-e majd holnap is? Isten adta joga az is, hogy ne akarjon. A Betlehemi Gyermeke üzenete, hogy magamhoz öleljem a cigányt is; akkor is, ha magyarrá válik, meg akkor is, ha nem.

A Gyermeke istállóban született, s rá meleget, csak a marha lehelt. Később sem volt fejét hova lehajtani. Dugi pénze sem volt. Ette-itta, amit a többiek. Senki semmit nem mondott magáénak, hanem mindenük közös volt.

*A Hegyibeszéd próféta szavát
Falánk idők fertelmes
Bálnagyomra hiába nyelte el.
Lesz még egy harmadik nap,
Amikor a mélyből felsüvölt a szó,
S nem lesz, aki meg ne hallaná!*

Ezt énekli hetven évvel ezelőtt Sík Sándor a Megyeri Hitvallásban. Meghallja-e a Bokor a szót, az Isten következő szavát, amely felsüvölt a marxi szent kísérlet csúfos bukása után? Elúzi-e magától a felnötté serdült Gyermekeket a pusztában megkísértő Sátánt, aki a gazdagság álmaiba szeretné belekergetni? Vagy tudjuk, és mindig is tudni fogjuk, hogy Jaj a gazdagoknak, s csak a szegények a boldogok, mert övék az Isten Országá. Csak az övék, mert

kiváltság-nagybirtokosok nem képesek a vacsorán kötött szövetségre: a mindenkit egybeölelésre; azok csak másra képesek: védővámokat és védőbástyákat emelni kiváltságaik védelmére, a nyomorultakat nyomorúságukban hagyni, s kölcsöneikből adósságokat varázsolván nyomorukba egyre mélyebben taszítani. Megépiül-e Bokorligeten az Isten álma, az osztozás világa, a mindenkit egybeölelés civilizációja?

Megépiülhet, csak el kell mennünk újra és újra a betlehemi istállóba, s a jászolban fekvő csecsemővel kell megbeszelnünk, hogy hány ezer dolláros évi jövedelem jelenti számunkra a létminimumot, amikor milliárd és milliárd ember él évi ezer dollárnál kevesebb pénzből. Elvihetjük magunkkal a jászolhoz Ady Vér és arany kötetét is, fellapozva a Mi urunk: a Pénz fejezetet, s benne csak egyetlen verset megkeresve: Judás és Jézus.

*Dühödt, lázongó szívverésem
Golgotai bazaltra vésem,
Krisztus, poétám, szent Alak,
Eladtalak.*

*Enyém volt minden álmodásod,
Én voltam a lelked, a másod,
Megkoszorúztam a fejed.
Szerettelek.*

*S eladtalak, én fejedelmem,
...
Nem hallgatom zsoltáros ajkad,
Nem kell szép égi birodalmad.
Selymet, pénzt akar egy leány,
Vár, vár reám.*

*Galád vagyok? Galád az élet.
Bűve miért nincs az Igének?
Vággyal, kinnal miért gyötör
Pénzes gyönyör?*

A Mammon az Isten ellenlábasa. A mi Urunk: a Pénz visz kisértésbe - Jézus tanítása szerint. Nem szolgálhatunk két Úrnak. Csak egynek. Melyiknek szolgálunk? Rendszerváltás után is annak, akinek előtte?

S most arra kérem az olvasót, lapozzon vissza a kötet elejére, az 1949-ben Debrecenben írt elmélkedéshez, hogy megkapja a választ minden dühödt és lázongó szívverésre a betlehemi Gyermektől.

Szegény szerencsételenem, miért akarsz boldog lenni abban, amiben nincsen számodra boldogság? Miért akarsz töltekezni kabáttal, meleggel, bársonnyal, palotával, amikor végtelen a vágyad, s ezek az Élet-pótlékok mind végesek...

Talán nem is kell tovább olvasni. Csak csendben kell maradni, s behúnyt szemünkkel nézni; nézni a jászlat és azt a két boldog embert, akinek gyermek adatott. Amíg a Bokorban ennek, a gyermeknek örülünk, addig biztosítva van, hogy az Isten álma megépiül Bokorligeten..., s talán másutt is. Mindenütt? Nem lehetetlen, ha egyszer írva van, hogy

A SZELÍDEK FOGJÁK ÖRÖKÖLNI A FÖLDET.

1994, Budavári, Városmajor...